

„Primorski List“

izhaja vsaki 1., 10., in 20., dan v mesecu. Cena za celo leto 1 gl. 50 n., za pol leta 75 n. Posamezne številke se dobivajo v tabakarnah: Nunske ulice in Šolske ulice po 4 nov.

PRIMORSKI LIST

Poučljiv list za slovensko ljudstvo na Primorskem.

Vse za vero, dom, cesarja

Uredništvo in upravišstvo
ma je v Gorici, Nunske
ulice št. 10. — Nefran-
kovana pisma se ne
sprejemajo. Rokopisi se
ne vračajo. Upravišstvo
sprejema oglase in na-
znanila po pogodbi.

Odgovorni urednik in izdajatelj: J. Marušič.

Lastnik: Konzorcij „Primorskega Lista“.

Tiska: Hilarijanska tiskarna.

Vabilo na naročbo.

Vse p. n. gg. naročnike prosimo, da nam ostanejo zvesti, ter nam pridobijo še mnogo novih naročnikov.

Naš list ostane, kakor dosedaj, katoliški list, ki bo vedno branil vero, kot prvo in najsvetejšo stvar, pa tudi pravice našega naroda.

Naročnina listu ostane ista, za celo leto 1 gl. 50 kr., za pol leta 75 kr., za manj premožne pa 1 gl. oziroma 50 kr.

Naročnina naj se pošilja kolikor mogoče naprej.

Ob enem srčno zahvaljujemo vse dosedanje gg. sotrudnike ter prosimo, da nam ostanejo tudi v prihodnje zvesti.

Uredništvo.

Novi nadškof ekse. dr. Jakob Missia.

Naša nadvladikovina ima zopet novega pastirja. Kakor smo že poročali je imenovan za nadškofa v Gorici prevz. knezoškof ljubljanski dr. Jakob Missia.

Na to imenovanje smemo biti ponosni. Novega vladiko dičijo izredne zmožnosti, lepe čednosti. Kot škof ljubljanski zaslovel je kot zvezda med avstrijskimi škofi. Že začetkom vladikovanja so ga škofje izvolili članom stalnega škofovskega odbora na Dunaji, kojega tajnik in jeden najdelavnejših udov je bil do danesnjega dne. Za danes podamo le kratke životospisne podatke o novem nadvladiki.

Msgr. Jakob Missia je bil rojen dne 30. junija l. 1838 v prijaznih lutomerških gorah v Sv. Križu pri Lutomeru. Sin pobožnih slovenskih starišev, imel je že starejšega brata duhovnika. Po dokončani srednji šoli se je posvetil duhovskemu stanu ter vstopil v graško bogoslovje. Bogoslovne in modroslovne nauke je od leta 1858 do 64 dovršil v Rimu, ter tamkaj dosegel doktorsko čast.

Povrnivši se v domovino deloval je kot prefekt in profesor v knezoškofijskem deškem semenišči. Kmalu pa je postal gornji kapelan knezoškofa Otcarja. Knezoškof Zwerger, ki je dobro poznal izredne vrline in zmožnosti mladega doktorja, imenoval ga je za ordinarijatskega kancelarja in l. 1879 za kanonika v Gradcu.

L. 1884. pa je bil kanonik dr. Missia povzdignjen na ljubljansko knezoškofijsko stolico, izpraznjeno po smrti knezoškofa dr. Zlatousto Pogačarja.

Celih trinajst let je knez nadškof dr. Missia umno in previdno vladal ljubljansko škofijo. Deloval je posebno za oživiljenje verskega duha, ter prave katoliške zavesti med Slovenci. Hudi so bili boji, ki jih je prestal v tem času. Obsovala ga je posebno narodna napredna stranka, ali slovenski liberalci. Tem je bil trn v peti. Vkljub vsem nasprotstvom pa je dosegel lepih uspehov. Duhovno življenje med ljudstvom se je povzdignilo. Vrt se je l. slov. katoliški shod. Katoliška stranka pričela je živahno delovati v blagor slovenskega ljudstva.

Zato je ob njegovem imenovanju globoka žalost prešinila verno ljudstvo ter duhovščino škofije. Nas pa je navdalo odkrito veselje, ko prihaja med nas nadpastir izrednih vrlin in zmožnosti. Ni mu popolnoma zaprmo prepričani, da njegov prihod znači boljše prihodnost obeh narodov nadškofije.

Vesele božične praznike.

„Prim. List“ iz dna srca vsem svojim čb bralcem vošči prav vesele božične praznike!

Božič za človeštvo na sploh se je vršil v tisti sveti noči pred 1896, ki je po pomembnem rojstvu postala mejnik mej staro pagansko temo in novo krščansko lučjo.

V tisti sveti noči so oznanjali in

voščili veseli Božič angelji vsem ljudem vseh rodov, ki so bili dobre (svete) volje.

Seveda so stavili od Boga jim razodeti nujni pogoj tega veselja o posledicah rojstva Boga Sina, namreč: — slavo Bogu na višavah in mir ljudem na zemlji, ki so dobre volje.

To oznanilo oznanja še dandanes sv. kat. cerkev vsem rodovom vseh jezikov, pa z ravno tistim pogojem.

„Dajte Bogu, kar je božjega“, no le potem boste prejeli tudi to, kar je — vašega, tako kliče sv. kat. cerkev vsem narodom in vsem stanovom.

Dandanes se povsodi tirjajo pravice. Prav. A pravice pred nalagajo dolžnosti od Boga.

„Slava Bogu na višavah“ — še le potem — mir ljudem na zemlji.

In mir bo le tedaj na zemlji, mej narodi, v državnih, deželnih zbornicah, v časnikarstvu, kedar se bode zakonito dala Bogu dostojna slava, kedar bode zavlada povsodi krščanska načela resnice in pravice.

Za obveljavo teh krščanskih načel resnice in pravice v vsej javnosti, v zakonodajstvu pa se potezajo na cel črti in dosledno le kat. cerkve glasniki t. j. kat. duhovniki in z njimi združeni posvetnjaki ter zlasti kat. časniki.

Mej kat. časnike se po vsej pravici, prišteva tudi „Pr. L.“

Kot tak se poganja in bo zmerom še stal odločno in nevtrajeno na braniku za sveto krščansko načelo in pravice sv. kat. cerkve.

S tem, je prepričan, da gre po pravi in jedino resnični poti, da privede ozir. vsaj po svoje, pomaga svojemu narodu, da bo i naprej dajal vselej in vsikdar slavo Bogu pa užival za to „mir“, ki ga nihče drugi narodom ne more dati, nego Bog, ki se je razodel v sv. kat. cerkvi.

Da, kedar zavlada v Avstriji kat. načela na vsej črti, tedaj bode konec zdajnih nemirov. Zavladal bode mir in narodnostni ker vsakemu narodu se bo dajalo svoje, pa tudi posamnim stanovom, posebej še kmečkemu in delavskemu, se ne bode kratilo njihovega.

Vseh pravice pa se bodo delile v okvirju vseh dolžnosti do Boga, po načelih kršč. resnice, večnosti, neumrjivosti človeške duše, osebnosti delavčeve itd.

Da bo to res, nam že zdaj priča kat. nemška stranka v Avstriji. Brezverski nemški in italijanski kapitalist hoče Slované v Avstriji duševno in gospodarsko uničiti in se v ta namen poslužuje vseh peklenjskih sredstev — celo revolucije v pravem pomenu besede. Kat. ljudska nemška stranka pa se drži resnice in pravice. Vzlic groznim strahovanjem s strani nekršč. svojih sorodkov vstraja pri nemški — slovenski večini in se z njo vred odločno poteka za nam postavno in naravno prisojene pravice.

Iz Krakovega, Lvova pa in Prage se pošiljajo brzojavke v nemške planinske dežele Avstrije častitke kat. ljudske stranke voditeljem in poslancem.

In srce čisto slovenskih mest v Avstriji ter njih navdušenih slovenskih prebivalcev je bilo zadnje dni v nemškem Lincu pri dr. Ebenbochu kot voditelju iste nemške ljudske stranke.

Zdaj pa utegne vsakdo tudi spoznati, da je res, kar smo zgorej trdili.

Katoliške stranke jedine bodo uredile mejnarodne razmere in mejstanovske odnose tako, da bo zavladal mir. Bogu in sv. kat. cerkvi bodo dale, kar njima tiče; cesarju, kar je njegovega, in narodom kar njihovega.

Za ta načela: za vero, dom, cesarja se bori tudi „Pr. L.“. Za ta načela se bode i naprej boril odločno, nevtrajeno, za pravico in resnico. Zakaj le po tem potu upa priti do zaželjenega cilja, do miru mej narodi in stanov. Za to se enkrat in z vso pravico iz dna srca vošči svojim čb. bralcem vesele božične praznike, skoro se nadeja, da bode napočil Božič ne samo za posamične in družine, ampak za celo našo ljubljeno državo: Božič preosnove vse-

ga javnega in postavnega življenja na kršč. podlagi. Dale se bodo najpred pravice Bogu in njegovi sv. cerkvi, potem pa tudi pravice ljudem, v to bode po svoje pripomogel tudi „Pr. L.“ Zato: Slava Bogu na višavah, da bo mir ljudem na zemlji, ki so dobre volje.

Badeni je odstopil, Gautsch je nastopil.

Tako žalostnih razmer ni bilo v Avstriji, kakor so sedaj, že od leta 1848.

Po vseh večih mestih, kakor na Dunaji, v Gradcu, Pragi in drugod bila je pravcata revolucija. Nemški liberalci in židje so ljudstvo toliko časa hujskali, da se je vzdignilo, ter začelo razbijati, ter se celo vojakom ustavljati, da so morali rabiti orožje.

Naš preljubljeni vladar je že mnogo britkih ur doživel, pa vedno je s svojo modrostjo in razumnostjo pravo ukrenil in v dobro obrnil, upamo, da bode tudi sedaj pravo zadel.

Kako pa je tako daleč prišlo pri nas? Odgovor je kratek. Narodi so zapustili Boga, zavrgli njegovo postavo, ter tako zgubili edino pravo pot, zato pa jim je tudi Bog vzel pravi razum, da tavajo v temoti in krivici.

Kedor je dobro opazoval razvoj naše notrajne politike, se ne bo čudil, da je prišlo tako daleč.

Stari rek: justitia fundamentum regnorum, ohrani vselej svojo veljavo, to razvidimo jasno ravno sedaj v Avstriji. Po nesrečni vojni leta 1866 so udobili krmilo v roke b. ezvestni liberalci, nemški in mažarski.

Takrat se niso čutili se zadosti močne, zato so obljubovali narodom prostost in enakopravnost. Zlata doba je nastopila v Avstriji, tako so klicali. Zlato pa ljudem dopada, zato so z vsemi štiruri iskali zlata. Z veseljem so hoteli uživati prostost. A mesto slobode in zlata dobe so doživeli le suženstvo najslabše vrste. A iskrica, katera pade v slamo se vname, ter povzroči požar. Liberalci so začeli, a ustaviti niso več mogli. Narodi so se začeli zavedati, ter tirjati naj se jim obljuba o zlati dobi spošni. Židje in liberalci pa so hoteli in hočejo še dandanes zlato samo zase, drugim ponujajo pa pleve.

Pokojni Taaffe je bil previden mož. Obljuboval je tudi on, ter sem ter tje vergel kako m. vico tudi Slovanom. Pa Čehi niso bili zadovoljni z mrvicami.

Leta 1890 so napravili z doteljajnimi poslanci, tako zvanimi Staro-Čehi tabulo raso. Izvoljeni so bili samo Mladočehi, kateri so tirjali zase iste pravice, katere so že uživali Nemci. Nekako prezirljivo, od zgorej doli so jih na Dunaji gledali. V državnem zboru so jih hoteli izolirati ali osamiti, jih pustiti same zase; posmehovali so se njih tirjatvom.

Med tem časom pa se je začelo zavedati tudi osleparjeno nemško ljudstvo. Že za leta 1880 je na Dunaji nastopil dr. Lueger in tovariši. Dr. Lueger je bil začetkoma (1874) sam liberalec. Ali njegova poštena duša je spoznala hitro, da za liberalci stoje židje — sleparji. Hrbet je obrnil liberalcem, ter jih začel neusmiljeno bičati. Ljudstvo je spregledalo ter samo liberalcem hrbet obrnilo. Razvila se je pod. Taffejem krščansko-socialna stranka ter pridobila za se ves Dunaj. Vpliv te stranke se je pokazal v mestnem dunajskem zboru in v državni zbornici. Isti čas, ko so hoteli Čehi osamiti, so jim priskočili na pomoč krščanski socialisti ali antisemiti. Proti njim se je skovala koalicija pod Windischgrätzom. Ta koalicija je bila nenaravna, ter je nosila v sebi smrtni kal. Osmešili so jo Čehi in Luegerjevi pristasi, ter tirjali razširjenje volilnega prava.

Kedo naj pomaga? Tam v Galiciji je bil namestnik Kazimir Badeni, ter je, kakor se je govorilo, umno in modro vladal. Njega je bilo treba poklicati, da bi tudi na Dunaji pomagal.

Prišel je. A njegov prvi nastop je bil nesrečen. Ni poznal dr. Luegerja in njegove stranke, niti načel, katera je dr. Lueger zastopal.

Ko je bil le ta izvoljen dunajskim županom, ga ni potrdil. Stem je bil pretrgan prt za vselej med Luegerjem in Badenijem. Lueger je bil vsejedno dunajski župan, in je še dandanes. Židom in liberalcem pa je Badeni slabo s tem vstregel, njih ljubezen se je ohladila.

Badeni je — gotovo na višje povelje — skušal pridobiti Čeha. Pridobil jih je. Z njih pomočjo je sklenil novi davčni zakon in volilno reformo, ter upal, da bode dognal tudi pogodbo z Ogrsko. To bi bil tudi dosegel, da ni razpustil stare zbornice.

Meseca marca, kakor je znano, so bile nove volitve. Čehi in Slovani sploh so se vrnili, kakor ustavno, okrepljeni v državni zbor, ter niso bili voljni m. ni nič, tebi nič Badeniju služiti. Tirjali so enakopravnost z Nemci in Italijani. Badeni je Čehom ustregel. Začetkom aprila letošnjega leta je razglasil jezikovne naredbes za Češko in Moravsko. Komu so prišle bolj prav, kakor dr. Luegerju in nemškimi liberalcem? Povod so našli, da so odpovedali Badeniju ljubezen. Čemu naj jim bode še Badeni? V novi zbornici se je napravila večina, sicer proti njegovi volji, a bila je vendar večina. Nič hujšega pa se Nemcem ni moglo zgoditi. Kako mogoče, da bi oni ne imeli več nadvladja v rokah? Oni so vendar gospodje, in sicer trdi gospodje, kateri nočejo deliti svoje oblasti z drugimi, posebno če so Slovani. Zato je bil njih vedni klic: „Proč z Badenijem, proč z jezikovnimi naredbami.“ A pri tem so mislili na večino. Večina sama, pa je bila nevoljna na Badenija, ker je vedno pomežikoval z Nemci in Italijani. Hladna je dolgo časa ostala. Ko so liberalci to videli, so spremenili taktiko, ter začeli udrihati po isti večini. Večina se je zdramila, ter začela naskok odbijati.

Zadnji čas se je Badeni sam zvezal z večino, ter začel energično postopati proti levici. A bilo je tudi tu prepozno. Obzalujemo, da se je dala večina od Badenija zavesti na krivo pot. Res je sicer, da ne moremo večini zameriti, ako je v državnem zboru začela pobijati klin s klinom. Pa bi jej fudi ne zamerili, ako bi ostala še nadalje pasivna v divjem boju. Trpeli bi le Nemci. Drugače bi bilo, ako bi bil Badeni hitro, ko se je zasnova večina, z njo potegnil. Pa tega ni storil. Se le takrat, ko mu je šla voda v grlo, je poznal večino in skušal izrabiti njeno pomoč. Človek bi skoraj m. nil, da jo je vedoma hotel zapeljati na to pot, da bi razbit njeno moč, ter zopet pomagat Nemcem na krmilo. Naj bode kakor hoče, to rečemo, da za Badenijem ne jokamo. Slovanov ne bodo Nemci požrli. Tudi za nje je prepozno. Poskus z revolucijo, kateri se je jim satja izborna obnesel, se ne obnese vsakikrat. Slovska moč je ostala ne samo neoslabljena, nego se je še ojačila in pokrepčala. V Avstriji niso bili slovenski poslanci še nikdar tako edlini kakor so zdaj, ko je nastopil Gautsch! Prihodnjič bomo moža in njegovo vlado in njegove nakane bolj natanjko orisali! —

Odprto pismo.

„Tergestinu“ v Trstu.

Dragi „Tergestinus“ v „Ec“-u z dne 6. dec. t. l. Vaša obramba „Amic“-a se vam je zelo slabo sponesla. Kaj menite, da je njemu dovoljeno, krivico udrihati po slovenskem duhovniku, ki ni drugega zagrešil, kakor to, da je podnčeval slovensko deco v maternem jeziku? — Kaj, če mi zagovarjamo dotičnega kot nedolžnega, mari se vam zdi to krivično? — Ste li brali 5. št. „Il Resorgimento“ t. l. iz Rovinja? Poslušajte, kaj pravi mej svojimi „Pensieri“:

„Educare un giovanetto con una lingua, che non è sua, è come coltivare una pianta con metodo ch'è proprio di una

pianta diversa; ali po naše: „Vzgajati mladeniča v jeziku, ki ni njegov, je isto, kakor vzgajati rastlino na način, ki pristuje drugi rastlini.“ — Smo li mi drugače govorili? Denite si imenovano št. lista, katerega menda ne obsojate, v svoj „album“ in konec bode besedi.

Če potemtakem prelivate solze nad tem, da mi primerjamo italijansko (!) kat. „Amico“ a v narodnem oziru z najhujšimi framasoni v tržaškem mestnem svetu, svetujte mu, naj piše drugače, in ne bo de vam tega treba.

2.

Kar dalje pišete je prav smešno. Kedaj vendar je naš list obsojal in nasprotoval, da izhaja katoliški list za Italijane dežele? Mar ni naš list z veseljem pozdravljal vsako pravo katoliško podjetje tudi mej italijanskim ljudstvom? Kaj ni ravno on „Amico“ dal čast, da piše v dogmatično-političnih rečeh tako „papalinski“, da bolje ne more? Ali mar ni „Pr. 1.“ očitno in javno in to opetovano ponujal roko katoliškim italijanskim strankam rekši, da gre štokrat rajši z resnično katoliškimi Italijani, nego liberalnimi Slovenci?

Naša želja je vendar, da bi se na podlagi krščanske pravice vsi narodi naše dežele združili v mirno združno delovanje!

Če torej govorite o „qualche Giuda...“ i preti, spretati o semispretati“ bi bilo bolje, da ste molčali. Te mi pomilujemo, a jih nismo in jih ne bomo nikdar zagovarjali. Ni li tudi eden izmed vaših varovancev (!) svoječasno v veselje židoliberalnega časopisja prišel v največje nasprotje s prvo avtoriteto škofje?

Kedaj je dalje naš list trdil, da med Slovenci ni nerealcev? Ali ne delujemo ravno mi proti njim? Vendar zagrizenih „Rusov“ nismo še videli in jih ne poznamo. Tudi nismo še nikdar čuli, da bi bilo naše ljudstvo upilo „živijo Rusija“ ali „živijo car Nikolaj“. Slišati smo pa že v Gorici in Trstu mej Italijani vsikljike: „viva Italia“ (!) „viva re Umberto“ (!) in „abbasso l'Austria“ (!) Tega nam ne morete ovrči. Ne rečemo, da so Slovenci sami svetniki, vendar je njih pobožnost daleč znana.

3.

Programa našega lista smo se vedno držali. Prepričani smo, da bi se vam pod uredništvom m. č. g. Slavca ali preč. msgr. Mahniča ravno tako odgovarjalo. Seveda je bil politični program „Amico“ takrat, se le v glavicah nadebudnih slovenskih (!) in italijanskih študentov „komunalnega“ gimnazija v Trstu. Sicer pa, marjani „Pr. 1.“ vsak krivičen napad na slovensko ljudstvo ali duhovščino neustrašeno odbija tudi pred nami? Ni li n. pr. častiti gospod Slavec podpisal v zadnji št. našega lista omenjene spomenice slovenske duhovščine v Trstu? Znamo, da Slovencem sovražno pisavo „Amico“ tudi on obsja.

Zato pa vas pomilujemo, da posnemate tudi vi svoje brezvestne sorodjake v tem, da nas nazivljate: „mangia-italiani“ in „persone venute dal Nord-Est.“ Slično piše vaše framasonsko časopisje: „Preti, venuti dalle montagne turbare la quiete delle nostre pacifiche provincie.“ Ne poznate akaza našega Zveličarja? Pojdite po vsem svetu in učite vse narode“. Ali kako si vi te besede razla-

gate? Ni li teh delovanje v vinogradu Gospodovem po besedah „Noben prorok v domovini“ veliko lažje?

Kedaj so kranjski duhovniki prišli kakemu Italijanu le za las krivice storili? In da ne bi bilo onih „persone venute dal Nord-Est.“ bila bi žlasti v tržaško-koperski škofiji v duševnem oziru puščava v pravem pomenu besede. Odvpušče vse iste, polovice škofije je brez duhovnikov. Sploh naj pridejo osebe od „Nord-Est“ ali „Sud-West“, stem ni še prav nič dokazanega! Sram vas bilo takih argumentov!

4.

Mi nadalje vsako katoliško gibanje tudi mej Italijani (list „Avvenire“, alo na polemiko!) z veseljem pozdravljamo. Razume se, da to v tej veči meri delajo tudi naši škofje. Saj ravno oni gotovo želé pravega, krščanskega duha mej vsemi narodi svoje škofije. Verjamemo radi, da je podjetje „Amico“ ravno tako blagoslovljeno, kakor svojedavno in že večkrat, podjetje našega lista. Vendar se pa v narodnem oziru s pisavo imenovanega lista, kakoršna je bila doslej in je še zmerom ne moremo strinjati. Saj tudi vi sami priznavate, da „io non sempre sono stato d'accordo in tutto e per tutto col suddetto periodico“ in da ta v narodnem oziru le „generalmente“ spolnuje (sic!) pastirski list Premilostljivega. Mar mi vse grajamo? Grajamo le kar je graje vredno. Sicer pa vas ne spravljaj „Amico“ ravno s tem, da dela propagando za odpravljanje slovenskih propovedi, v tržaških cerkvah kar se mu glede sv. Autona, hvala Bogu, ni ugodilo, prečiščano osebo nadpastirja v nasprotje proti samemu sebi? Kaj pa da, „Tergestine“, le odgovorite si!

O Rojanskih zadevah smo zadnjič spregovorili, pri tem ostanemo. Niti pičice ne prekličemo!

Kar se tiče „Edinost“, vam radi priznamo, da ta list nikakor ni načelno-katoliški list. V tem smo jedini!

Da pa je „Edinost“ v narodnem oziru pravična in da se bori za narodne pravice, ki Slovencem po vsakem in tudi še posebej krščanskem pravu pristujejo, opetovano trdimo, sicer pa smo pohvalili „Edinost“ v neki števil. „Pr. 1.“ le v toliko, kolikor povsem zasluži, da je namreč „olikana“ v polemiki. V tem oziru stoji upravn „Amico“ s svojimi „calunnie, ingiurie, insinuazioni e — punto fermo“ „daleč, grozno daleč“ za „Edinostjo“.

Da se razumemo vam povemo, da za enkrat zaustavimo polemiko z „Amico“ m. Ako bo le ta v narodnem oziru pravičen pridružili se mu bodemo tudi mi z največjim veseljem v boju proti židovskemu liberalizmu.

Če bode pa „Amico“ ali kdo drugi še nadalje delal propagando za odpravljanje kake slovenske propovedi, še nadalje našemu ljudstvu prepovedoval moliti v maternem jeziku, ga še nadalje preziral v cerkvi, še nadalje krivično napadal slovenskega duhovnika ali iskal italijanske večine tam, kjer je ni, tedaj bodite pripravljeni, da ne bomo molčali; ampak vihliti pravice in resnice svitli meč do zadnjega zdihljeja!!!

Da ste mi zdravi, caro Giusto!

Tržaški duhovnik.

1000 prebivalcev. N. pr.: Sovodnje — 3, 9-9, berem: Sovodnje ima 1897. l. 3 ude manj nego l. 1896.; na 100 prebivalcev pride 9-9 (skoro 10) udov, ali na 1000 prebivalcev 99 udov. Pregled je tako urejen, da se vrste kraji, kakor zaslužijo po razmernem številu udov.

Sv. Gora 0, 33-3, Sovodnje — 3, 9-9, Livek +3, 9-2, Libušnje — 7, 8-9, Brannica — 1, 8-9, Vertobja +13, 8-8, Sv. Tomaž — 1, 8-7, Otalež +4, 8-7, Lokavec — 2, 8-7, Ajdovščina — 1, 8-7, St. Maver +1, 8-5, Jagersče +2, 8-1, Ravna 0, 8-1, St. Andrež +2, 8-1, Podsabotin — 4, 7-9, Vipolže +10, 7-8, Vederjan — 6, 7-7, Kobarid-Staroselo — 4, 7-7, Šebrelje +3, 7-6, Medana +22, 7-6, Solkan +12, 7-5, Log +2, 7-4, Kamno 0, 7-4, Podgora +4, 7-3, Drenčena — 6, 7-3, St. Peter 0, 7-1, Srednje +5, 7, Kronberg +7, 6-9, Novake — 6, 6-9, Osek +1, 6-9, Miren +8, 6-8, Dornberg +13, 6-8, Bilje — 0, 6-7, Volče — 10, 6-5, Vogrsko +1, 6-4, Zapotok +2, 6-4, Ravnska-Voglarij — 6, 6-3, Gabrije +12, 6-3, Nemški Rat +5, 6-2, Pečine — 3, 6-1, Rhenberk — 2, 6, Cerkno — 36, 6, Srpenica +2, 5-9, Velikidol — 1, 5-9, Tomin — 11, 5-9, Grgar +8, 5-9, St. Viška gora — 2, 5-8, Pavma +22, 5-8, Gaberje — 16, 5-7, Borjana 0, 5-7, Marjino Celje +5, 5-6, Čepovan +7, 5-6, Gradišče +6, 5-6,

Politični pregled.

Notranje dežele.

Premembe v namestništvih. Tržaški namestnik vit. Rinaldini je umirovljen. Njega naslednikom je imenovan grof Goess, dosedaj dež. predsednik v Bukovini. Na njegovo mesto pride baron Bourguignon. Podpredsednik pri namestništvu v Gradcu, dvorni svetnik Fraydenegg, je imenovan dež. predsednikom na Koroškem na mesto Schmidt-Zabierowa, ki je šel v pokoj. Dvorni svetnik pri namestništvu v Lincu grof St. Julien je imenovan dež. predsednikom na Solnograškem.

Pogajanja mej vlado in strankami so se popolnoma razbila. Večina je vso stvar prepustila češkim zastopnikom. Ti so bili popustljivi do skrajnosti. A veliko-nemške „kulture“ pijani vodje Nemcev so odbili vse posredovalne predloge in nasvete. Poslance so poslali domov, in vladalo se bode absolutistično t. j. presv. cesar bode izdal naredbre brez drž. zbora. In vsemu temu so krivi nemški prenapetosti in njih sluge — socialni demokratje.

Poljski ljudski shod v Krakovu, ki se je vršil ob nepričakovano mnogobrojni udeležbi, je bil sijajen pojav slovanske vzajemnosti. Shoda se je poleg nebrojno poljskega naroda udeležilo 20 poljskih in 12 čeških in jugoslovanskih drž. poslancev. Predsedoval je posl. dr. Weigel. Častni predsedniki so bili pa poslanci dr. Stransky, dr. Pacak, Biankini in Vuković. Cesarju se je poslala udanostna izjava, grofu Badenju, ter poslancem Falkenhayn, Ebenhoch in Fuchs pa brzojavnim putem izrazilo spoštovanje in priznanje. Govorili so razni poslanci o potrebi slovanske vzajemnosti, o koristi in pomenu slovanske solidarnosti. Vsprejetih je bilo več resolucij. Hivatska opozicija je pozdravila vse slovanske klube večine. Tako je nemška nadutost vzdramila speče slovanske duhove, da po širni Avstriji odmevajo glasni pojavi vzajemnosti vboju za prava dosežaj tlačnih narodov. Dal Bog, da Slovonom prisijejo boljši časi, da se z narodnim ponosom vzbudi v njih tudi krščansko prepričanje.

Manifest je izdala parlamentarna komisija večine. Manifest povdarja, da bodo skupine večine tudi v bodoče se potezale za priznanje zgodovinsko-politiških pravic in samostalnosti kraljestev in dežel, pravično izvršitev enakopravnosti vseh narodov avstrijske države, za gojitev prave vernosti in mravnosti in plodovito delo za gospodarsko in socialno izboljšanje vseh stanov prebivalstva. Ta izjava mora z veseljem napolniti srce vsakega zavednega Slovenca.

Nemški katoliški poslanci neustrašeno vstrajajo v večini. Nobeno hujškanje, nobeno podtikanje jih ne omaja v njih katoliški zavesti, ki jim veleva boriti se za enakopravnost vseh avstrijskih narodov. To so oni poslanci, katere so tudi razni slovenski listi že napadali. Ti vrli možje so zopet dokazali, da le živo katoliško prepričanje more vzgojiti kremenite značaje. Slava jim.

Opozicija v hrvatskem deželnem zboru je silno razburjena. Večina je izključila posl. dr. Potočnjaka za 30 sej radi žaljivih besedi, katerih pa menda niti ni govoril! Pravi zastopnik naroda bi v tej zbornici kmalu ne smel odpreti

ust v obrambo narodnih pravic. Umevno je, da so se takemu nasilju uprli vsi opozicijski poslanci.

Vnanje države.

Rumunija je bila dosedaj poleg Ogerske pravi židovski raj. Zidje so se že globoko zajedli v rumunsko ljudstvo. Njih predrznost je že tako velika, da so izdali neki oklic, ki se konča z besedami: „Sovražnik se mora ukloniti in se bo uklonil“. Sovražnik je seveda rumunsko ljudstvo. Toda ljudstvo postavilo se je židom po robu, prišlo je celo do malih prask. Vsled tega je nastal silen krik v rumunškem Izraelu. Minister pa jim je odgovoril, da so oni sami s svojim postopanjem in sovraštvom do naroda provzročili nemire.

Španski general Weyler, se je iz Kube vrnil v Madrid. Vse je bilo mirno, Brez hrushča in slavlja se je v zaprtem vozu peljal v svoje stanovanje. Sedaj lahko premišluje, kako hitro slava gine.

D o p i s i.

Iz Loga. (Zadnjič prepozno došlo. Op. ur.) Letos je pri nas začela zgodaj žetev; kakor kaže bo tudi dobra. Minole dneve namreč ni padlo nič manj kakor dva metra snega, tako da je zveza s koroško deželo ostala popolnoma pretrgana. Pri kidanju pa zaslužijo ljudje še precej; zato velja za nas pregovor: „v Logu imajo dobro letino, kedar pade veliko snega“. Kdor more delati, gre v sneg; le majhni otroci in bolniki ostanejo doma.

Pa kakor se sliši, preti našim delavcem, zlasti delavkam, velika nevarnost. Nekateri (ki niso nikdar sili) so se ponudili vis. c. kr. namestništvu v Trstu, da hočejo prevzeti kidanje snega na čez. Že lansko leto je šel nek Bovečan vseeno v Trst h vis. c. k. namestniku se ponujati; pa visoki gospod ga prav modro zavrne, da to ne gre, ker vlada mora skrbeti tudi za uboge, ne samo za bogate. Kajti ako bi kak privaten podjetnik prevzel kidanje, bi gledal samo kako bi si prihranil več denarja; uboštvo ljudstva bi zlorabil ter je silil za vsako ceno delati. Tega pa vlada ne dela.

Kar pa je najbolj neumno v omenjeni ponudbi je to, da hočejo dotični podjetniki odstraniti od dela vse ženske in mlade fantiče, ter le močne može porabiti. Vprašanje je, kje dobiti toliko moč? Pri nas namreč delajo skoraj vsi zdravi moški ali v rajbeljskem rudniku ali drugod po svetu. Morda ni 40 moč doma v celem Logu do Predela. Kaj bodo naredili samo le-ti moški, ako pade po 1—2 metra in še več snega in sicer na črti, ki je 10—20 kilometrov dolga? Že zdaj se trgovci pritožujejo, ako ni Predel hitro odprt, ko vendar pomaga kidati okoli 300 žensk; kaj pa bi bilo šele ako bi delali samo moški? Vpraša se dalje, zakaj pa ne bi smele ženske kidati? Ako morajo pomagati na cesti ves drugi čas v letu, zakaj ne bi tudi v snegu. Ali morda menijo podjetniki pripeljati delavcev iz Boveca in drugih krajev? Če hočejo imeti sitnosti, le naj poskušajo.

Pa še ena reč je važna pri tej zadevi. Kam pa pojdejo naše ženske, ako ne bodo smele delati in si po tej poštenosti služiti vsakdanjega kruha? Že tako hočejo vsa mlada dekleta čez zimo v

L I S T E K

Družba sv. Mohorja

v goriški nadškofiji leta 1897.

Število vseh udov „Družbe sv. Mohorja“ je l. 1897. za 3686 manjše nego l. 1896. Tudi v goriški nadškofiji se je l. 1897. število udov znižalo, in sicer za 166. Res to število ni bogsivedi kako veliko, ali nazadovale smo venderle. Morebiti ta nazadek ni prvi; lahko se primeri, da se bo drugo leto število zopet znižalo. Ali bi pa bilo to dobro in častno za nas? Gotovo ne, ampak velika škoda in sramota! Pa tudi „Družbi sv. Mohorja“, s katero se res lahko ponasamo pred vsem svetom, bi ne bilo v čast, ako bi se jej leto za leto število udov krčilo. Zato glejmo na svojo korist in čast ter na časi in prospeh družbe.

Mislím, da v ta namen ne bo odveč sledeči pregled letošnjih udov v goriški nadškofiji. Iz tega pregleda se spozna: 1) koliko udov je v posameznih župnijah (kuracijah, vikarijatih) letos prirastlo, kar je zaznamovano z +, ali odpadlo, kar kaže znamenje —; 2) v katerem razmerju je število udov s številom prebivalcev dotičnega kraja, to je: koliko udov pride na 100, oziroma na

Devin — 1, 5-4, Roče — 1, 5-4, Podmelec — 8, 5-3, St. Martin — 5, 5-3, Sempas 0, 5-2, Grahovo — 6, 5-2, Sv. Lucija — 8, 5-2, Vojsčica +4, 5-1, Banjšice +13, 5-1, Deskle +5, 5-1, Škrbina — 10, 4-9, Nabrežina +3, 4-9, Črniče +1, 4-9, Smarje — 14, 4-9, Vel. Žablje +8, 4-9, Pervčina 0, 4-9, Obloke — 8, 4-8, Jamlje +7, 4-8, Kanal +11, 4-7, Batuje-Selo +3, 4-7, Zgonik +3, 4-6, Kamnje +3, 4-6, Lipa — 2, 4-6, Mavhinje +2, 4-6, Ročinj +2, 4-6, Orehek — 4, 4-5, Breginj — 10, 4-4, Gradno +1, 4-4, Sv. Križ +2, 4-4, Temnica 0, 4-3, Bukovo +7, 4-3, Otlica +9, 4-3, Avče +2, 4-2, Cpatjeselo — 19, 4-2, Fojana +6, 4-1, Čez Soča +3, 4-1, Plave — 5, 4-1, Gorenjpolje +8, 4-1, Dol Tribuša — 2, 4, Kozana — 16, 4, Idrija pri Bači +2, 3-9, Kobljaglava — 2, 3-8, St. Polaj — 5, 3-8, Kojško — 16, 3-8, Lom — 4, 3-7, Trnovo (Čra.) — 21, 3-6, Biljana — 20, 3-6, Renče — 1, 3-5, Trenta +2, 3-5, Trnovo (Kob.) — 1, 3-4, St. Florijan — 7, 3-4, Bovec — 10, 3-3, Brestovica +5, 3-2, Kred +1, 3-1, Pliskovica — 3, 3, Gabrovica — 5, 2-9, Komen — 22, 2-9, Stanjel +18, 2-8, Kožbana +2, 2-8, Levpa — 5, 2-7, Gor. Tribuša — 1, 2-7, Ponikve — 3, 2-6, Stržišče — 11, 2-5, Stjak — 4, 2-5, Lokve — 9, 2-4, Sedlo — 2, 2-3, Dobrdbod — 2, 2-2, Kostanjevica — 21, 2-2, Cerovo +2, 2, Gorjansko

— 15, 2, Bate +3, 1-9, Kal +1, 1-9, Podbrdo — 11, 1-9, Gorica +11, 1-7, Lokovec — 2, 1-4, Logje — 11, 1-2, St. Lovrenc pri Neblem — 20, 0-9, Ločnik 0, 0-6, Soča — 19, 0-4.

Cele dekanije se pa vrste tako-le: St. Peter +24, 6-5, Cerkno — 20, 6-3, Kobarid — 24, 5-5, Tomin — 87, 5-4, Črniče +2, 5-4, Kanal +38, 4-7, Komen — 60, 4-4, Devin — 16, 4, Bovec — 20, 3-9, Ločnik — 33, 3-5, Gorica +53, 3-3.

Na vsakih 100 prebivalcev v celi nadškofiji pridejo 3-2 udje; a na vsakih 100 prebivalcev v slovenskih dekanijah 4-7. Zato imajo vsi kraji od Batuj-Sela, ali vsaj od Brestovice navzdol, premalo udov, ker ne dosežajo normalnega števila. V laških dekanijah posebej pride na vsakih 10.000 ljudij 6 Mohorjanov.

Zanimivo bi bilo preiskovati, zakaj se je po mnogih krajih število društvenikov znižalo, ko je po drugih naraslo ali vsaj ni padlo. Kaj je vzrok? Revščina ali malomarnost? Ako je revščina potem lahko upamo, da bo drugo leto bolje, ker smo imeli letos boljšo letino. Ako pa je malomarnost, potem vedi vsakdo, da se je treba te nečastne lastnosti otresti. Naš ideal in naš cilj bodi: Vsaka družina mora biti upisana v „Družbo sv. Mohorja“.

mesta, zlasti v Trst, ker nimajo takega dela doma; potem pa bi res ne ostala nobena doma. Menim pa, da ni treba govoriti, kako škodljivo je to kakor za mladino samo, tako za družine in občino. Le lakomnej je slep za take reči.

Pa če že hoče vis. c. kr. namestništvo vendarle oddati kidanje, naj ga odda celi občini, ne pa posameznim osebam. Občina naj se po svojih starih zaveže to delo prevzeti in je vestno opravljati. Na ta način bi bil sneg prej skidan, kakor če bi ga prevzeli drugi zlasti tuji ljudje; in če bi bilo kako leto kaj dobička, bi vživali ta dobiček vsi v občini. Molčali pa ne bomo.

Iz Libušnja 15 dec. — Redki so dopisi iz našega kraja v vašem cenjenem listu, pa se tudi redko kaj prigodi, kar bi zanimalo širše občinstvo. O naši šoli vam pa le moram poročati, ker ta zadeva zanima marsikoga, ki so mu naše razmere znane. — V naši duhovni priče so podučevati najpogrejšje duhovniki in razume se samo od sebe, da v središču duhovni v vaši Libušnji. Kakor skoraj povsod, umaknili so se tudi pri nas duhovni gg. učiteljem, ali šola ostala je vendar še vedno v središču, pri cerkvi. Toda že pred kakimi 10 leti je prišel nek duh ločenja med naše duhovnjane, in vsaka vas skoraj si je želela imeti svojo šolo; posebno pa ste se potegovali dve največji vasi Vrsno in Smast zato da naj še šola na Libušnjem razdeli v potovalno Vrsno-Smast. Okrajni šolski svet v Tominu, posebno njegov predsednik se je tej ločitvi pokazal takoj naklonjenega, in dovolil Vrsncem in Smasčanom že pred leti, da zidajo šolske sobe. Hitro so bile sobe pripravljene. Pa glej — dež. sol. svet je našel leta 1890 nek paragraf, kateri pravi, da se enkrat ustanovljene redne šole (in taka je bila na Libušnjem) ne smejo odpravljati. Kaj pa sedaj?! Vsak bi mislil, da bo mir. Toda okrajni sol. svet je dal dovoljenje, da se zidajo šolske sobe — in zato so ga prijemali dotičniki za besedo. In glej glavica (naj si bo že katera koli hoče) jo je stihala in se izmotala iz zadrge, katero je dež. sol. svet zategnil. Pa kako? — Šola na Libušnjem je ustanovljena in se ne sme deliti. Dobro! Naj ostane toraj šola na Libušnjem. Toda na Vrsnem se mora ustanoviti nova jednorazredna šola. Otrok je dovolj, nobene ovire. Jednorazredna šola se toraj ustanovi na Vrsnem, ona na Libušnjem pa ostane. Tako je bilo sedaj ustrezno Vrsncem, Smasčanom pa ne. In tudi tukaj si ji znala pomagati tista glavica. Pod šolo na Libušnjem spadajo vasi: Libušnje, Smast in Ladra; središče je v Smasteh, da toraj se premesti šola iz Libušnje v Smast, in tako imamo sedaj jednorazredno šolo na Libušnjem v Smastu, in jednorazredno na Vrsnem. Kar ob enem toraj dve šoli. Pri obravnavi na Vrsnem, ko se je šola razdelila, ali prav za prav v dve spremenila, povedal je naš g. kurat da mu službeni posli ne pripuščajo, da bi hodil podučevati na Vrsno in v Smast, zato so se očetje zavezali da hočejo pošiljati svoje otroke k veronauku na Libušnje. Zato se je ohranila stara šolska soba. In glej sedaj imamo celo tri šole: V Smasti in na Vrsnem za šolske predmete, na Libušnjem za veronauk. Toda Bogu bodi potoženo, da vse te tri šole niso za poprečno jedno. Mesto da bi dal okrajni šolski svet vsaki jednorazredni šoli tudi, kakor bi moralo biti, jednega učitelja, zaukazal je, da mora sedanjí g. učitelj potovati in podučevati prve tri dni v tednu na Vrsnem, zadnje tri dni pa v Smasti. In tako je iz dveh samostojno ustanovljenih šol nastala zopet jedna — potovalna. Dosegel je okr. sol. svet svoj prvotni namen, starši se bodo pa bridko kesali, ker do sedaj je bilo treba vzdrževati le jedno šolo, sedaj bodo morali pa tri, — otroci, pa se pol toliko ne bodo navadili, kakor poprej, ker bodo samo tri dni v tednu obiskovali šolo. Dodati moram še, da je prišel ukaz od okraj. sol. sveta da se mora končati podučevanje na Libušnjem in pričeti že 6. t. m. potovalni poduk. Res je končal poduk na Libušnjem, pa potovalni se še ni pričel, ker šolske sobe še niso pripravljene — tako že celih 10 dni ni nič poduka, in Bog ve kdaj se prične!

Iz gorenje Vipave 16. decembra. (Izv. dop.) [G. Anton Hrovatin vipavski župan, posestnik in mesar in nje. ov. ču. daški popravek v št. 35 „Prim. lista.“] Da, g. Hrovatin in njegov sestavljač popravka slabo umevata slovenščino, svoj materni jezik, šte že vi v opombi uredništva jasno dokazali, kajti iz mojega dopisa je jasno razvidno, da je „podkupljeni župan na Erzelju ljudi klical na vino, a ne On!“ Ta pa se zove: Jožef

Ferjančič ter je svak državnega poslanca dr. Ferjančiča. Da je ta res 12. t. sam po volitvi klical ljudi v krčmo „na hrib“ v zahvalo, da je voljen liberalni poslanec g. B., je tudi sploh znano. A bolj važna je druga točka, v kateri g. župan A. H. zanika, da ni on tožil vipavskega dekana... ampak da je podpisane (A. H.) tožil dekan radi npravitvenega spričevala, katero mu je podpisani kot župan izgotovil. To utegne res biti, in ker je bila velečast. g. dekana čast v istem po krivem žaljena, je bil tudi primoran se potegniti za svojo čast, po pogovoru: „Čast je oblast!“ In veleč. g. dekan je končno tudi sijajno opravičil svojo čast, ako je tudi res moral plačati nekaj stroškov. Sotožnik E. Pegan pravnik iz Vipave, in rezervni častnik, je pa zgubil tožbo proti č. g. dekan, ter bil obsojen v plačanje pravnih stroškov, na kar pa je zginil iz Vipave, ker je v pravdi pogorel in ni mogel plačati. Dejstvo pa je, da je prečast. g. dekan E. popolnoma neomadeževan izišel iz iste pravde, vkljub neugodnemu spričevalu liberalnega župana. Vaš dopisnik je bil še z drugimi šesterimi vipavskimi duhovniki poklican kot priča k isti obravnavi. Ker me je pri obravnavi g. pristav dr. Toplak vprašal: „Jeli je g. dekan z besedo ali kako drugače uplival na me, da me jemljem več mesa od A. H.“, sem moral naravno soditi, da ga je tega dozdevnega pregreška obdolžil župan v tožbi ali pa — kar je vse jedno — v onem npravitvenem spričevalu. — Ista razprava je dokazala namreč, da ni v tem oziru na nobenega č. g. dekan uplival, akoravno je to sicer nekaznivo dejanje, ker obrt je prosta, tako glede obrtnikov kakor glede odjemnikov. Kako se je pa v tem vedel g. A. H. ta liberalni narodnjak (?) in se še vede? Ker je pred 1894 l. imel sam mesnico v Vipavi, je bilo meso po 56 kr., teletina pa po 60—64 kr. Cena živini je pa tedaj zelo padla, vkljub temu pa človekoljub (H.) vendar ni hotel ceno mesa znižati.

Nagovorjen od mnogih Vipavcev se je lotil mesarske obrti g. Št. Hrib, krčmar in posestnik. Toda otvoritvi te druge mesnice se je nesebični (?) župan-mesar na vso moč ustavljal, da celo precejšnjo svoto je ponujal svojemu tekmeču potom posredovalca, da bi odstopil od otvoritve mesnice. A ker vse to ni pomagalo, in tudi komisija ni mogla njemu vstreti, je hotel pa pritiskati na duhovne, da bi še nadalje odjemali pri njemu meso. K enemu je šel osebo, — drugim pa pisal, češ „da mora tudi nadalje pri njemu odjemati meso“ itd. Ker pa ni nič opravil pri duhovščini, ga je to toliko vježilo, da dela sedaj „obstrukcijo“ svojemu tekmeču mesarju g. Št. Hribu, ki je bil takoj ceno mesa znižal na 48 kr., teletino pa na 56 kr., kar je moral hotel ali nehoté storiti tudi gosp. H. Da bi pa ljudstvo ne odjemalo mesa pri njegovem tekmeču, je začel delati mu „obstrukcijo“ s tem, da je prav blizu mesnice svojega tekmeča napravil še drugo svojo mesnico-pridružnico, ter tudi na Gočah in na Slapu. Kakšno npravitveno spričevalo pa zasluži g. Hrovatin, župan-mesar in posestnik vipavski, ki hoče s tem načinom uničiti svojega poštenega tekmeča, ter nam zopet, ako bi se mu posrečilo prodajati dražje meso?! To spričevalo naj mu da „Soča“, ki se je njegovega le začasnega uspeha pri l. istanci v Vipavi izrečno veselila. To spričevalo se glasi doslovno: „Trgovina (obrt) je vsakemu prosta, a kdor hoče uničiti svojega bližnjega s konkurenco, *ta ni vreden, da živi med poštenim ljudstvom*“. — (Glej 29. list „Soče“ z dne 16. julija 1897, v dopisu na 2. strani: iz Kobariškega okraja.) Toliko v stvaren odgovor liberalnemu g. H., ki je ostalo resnično očitjanje o demoralizovanju ljudstva v vinom, lepo v žep vtaknil.

Naše verno ljudstvo pa pravi „da kdor se z duhovniki (neopravičeno) prepira in toži ali jih sovraži, in s tem ob enem tudi vero zaničuje, nima sreče, in utegne se zgoditi, da kedar jih bo najbolj potreboval, jih ne bo imel na strani. To naj si zapomni g. Hrovatin, če mu sedaj tudi še nič ne manjka.

Kaj novega po Slovenskem?

Na Kranjskem. V Radečah na Gorenjskem je sneg padel 2 m. 30 cm. na debelo. — Namestnikom dež. glavarja kranjskega je imenovan posl. baron Lichtenberg. — V Gočah na Vipavskem obhajajo sv. misijon od 19. do 26. t. m. — V Ljubljani so čutili dne 10. t. m. potres s podzemeljskim bobnenjem. — V Kiscu pri Zagorju se je ubil 19letni rudar Al. Kržišnik. — V Sinadolu na Notranjskem je pogorel skedenj Mat. Če-

hovina, poln sena. Ker je bil Čehovin zelo visoko zavarovan, so ga zaprli, ker ga sumijo požiga. — V Ljubljani je neki mesarski hlapec povozil neko žensko, ki je hudo poškodovana. — Našli so blizu borovniške postaje na tiru mrtvega 22 letnega dvinarja Jož Troha.

Na Stajerskem. V Jereslavcu pri Brežicah so nekemu posestniku zgoreli svinjaki in 14 svinj. — V blaznosti je pri Kapeli blizu Radgone dekla Jožefa Negod skočila v kal ter utonila. — Celjska policija dobi nova pokrivala — pruske pikethaube. Seveda morajo tudi policaji dokazovati prusaško mišljenje celjskih Nemcev. — Celjsko kazino so zapustili c. kr. častniki, ker jim je pruski vzduh postal nesnos. — V Konjicah je pogorel umetni mlin Jož. Stegenška. Skode je 15.000 gld. — Pogorela je vas Videž v laporski fari. — Pogorelo je v Cerovci pri Slatini gospodarsko poslopje in hiša krčmarja Flor. Opeka.

Na Koroškem. „Bauernbund“ je zopet začel rogoviliti po slovenskih občinah. — V Vrškem jezeru sta utonila dva hlapca, ko sta spravljala ladjo z lesom v Celovec. — Pogorel je Kriglov skedenj v Gosinjah. — Zemljiškega davka se je Koroški odpustilo 140.081 gld. — V velikovski „Narodni šoli“ vrši se letos božičnica dne 28. dec. s prav zanimivim vsporedom.

Glasba.

I.

13 božičnih pesem za mešan zbor. Uglasbil Ivan Zupan, organist in orglar v Kamnigoric. Založil skladatelj. Cena 40 kr. Natisnila tiskarna R. Miličeva v Ljubljani 1897.

To lepe, lahke, priproste pa k srcu segajoče pesmi bo morda strog glasbenik obsodil češ, da so preživahne; drugi pa jih bodo visoko cenili zaradi njih izvirnosti. K zadnjim se prištevam tudi jaz, ker vrline teh pesmi presegajo daleč napako znatnega priživega ritma. V zadregi sem, katere pesmi bi prisodil prednost; saj iz vsake veje prijeten, božični (pastoralen) duh, kakoršnega so imele dobre božičnice v dobi pred Riharjem in ki so se ljudstvu toliko omilile, ker izvirale so iz srca. Če pomislim, da se je skladatelj uglasbil v duha besedila, pripoznam moram, da je vrlo dobro pogodil melodije za veseli božični čas. Ž njimi bo sto in sto pobožnih človeških src vnel, brez da bi bil prekoračil eklektično dostojnost.

Znano je veččakom glasbene literature, da si je dovoljeval svetovnoznani redovnik P. Mohr v svojih božičnicah veliko prostosti glede glasbene sintakse, ritma in vselega izraza. Kar pa je bilo dovoljeno temu glasbenemu veljaku, dovoljeno naj bo tudi nam. Slavljenu Mohrovim napevom pa se zelo pridružujejo rečene pesmi, a ne toliko, da bi se smatrala za njih plagijate.

Harmonizacija je izvrstna; glasovi postopajo brez vratolomnih skokov lepo in naravno, da si samostalno; tu pa tam se začujejo zvonke menjalne dominante (Wechseldominanten) ki so plod novejšje harmonije a se božičnicam tako lepo podajo. Tisk na močnem papirju je krasen z velikimi in debelimi tipami; zatorej pa je cena jako nizka. Pesmi z veseljem priporočujem in še omenim, naj vsakdo hitro poseže po njih, ker zaloga ni velika. Naročujejo se pri skladatelju v Kamnigoric na Gorenjskem.

Pred uporabo naj se odstranijo te tiskovne hibe: Stran 8., 4. takt naj ima alt trikrat zaporedoma e, tenor pa cis, cis, a. V 9. taktu pa naj dobi alt v zadnji taktovski dobi gis.

Fajgelj.

NOVICE.

Gorica.

Sv. Oče Leo XIII. obhajajo dne 1. januarja 1898 šestdesetletnico mašništva. Za to slovesnost so aystrijski škofje izdali skupni pastirski list, ki se mora na praznik sv. Štefana brati po vseh cerkvah. Pastirski list zapoveduje slovesno obhajati šestdesetletnico sv. Očeta. Slovesnost se prične na predvečer. Na novo leto se po vseh cerkvah obhaja slovesna služba božja, ter v pridigi ozira na to slovesnost. Po vseh cerkvah se more isti dan pobirati miloščina za sv. Očeta, ki se kot jubilejni dar cele nadškofije pokloni sv. Očetu. Slovenci, verno udani sv. cerkvi in nje poglavarju spominjajte se ob tej priliki goreče sivola-sega vatikanskega jetnika v svojih molitvah. Molite zanj in za sv. katoliško cerkev.

Najvišje odlikovanje. Njegovo c. in kr. apostolsko Veličastvo je prevz. našemu novemu knezonadškofu dr. Jakobu Missiji podelilo red železne krone prve vrste.

Eks. vit. Rinaldini je stopil v pokoj. Primorski Slovani pač ne žalujejo za njim. Kot namestnik oviral je vsestransko dosego njih pravičnih zahtev. Mogoče v srcu ni mislil tako, a delal je proti Slovanom in najbrže — je moral.

Novi knezonadškof in „Novice“. Povodom imenovanja prevz. ljubljanskega knezonadškofa knezonadškofom goriškim bavijo se razni listi z njegovo osebo. Da je „Slov. Narod“ v svojih predalih zopet izlil svoj gnjev na prevzvišeno osebo nadškofa, da je tudi „Soča“ ponatisnila posamezne odstavke, dodavši kliče in vprašaje, temu se nihče ne čudi. Marsikdo pa se bode čudil, da so se tudi nekdanji katoliški „Novice“ pridružile slovenskim liberalcem ter udrihajo po knezonadškofu. V 50. številki smo brali članek „Ekscelesca dr. Missia“. Ves članek je naperjen proti knezonadškofu in katoliški stranki, ki se imenuje duhovniška stranka. Katoliška stranka je prava ljudska stranka, ki ima ljudstvo za seboj in ki vrlo deluje med ljudstvom in za ljudstvo. Knezonadškof Missia ni kriv razpora na Kranjskem, ker dve stranki ste bili že poprej, kar spričujejo tudi stari letniki „Novic“. Članek trdi da je dr. Missia kriv razpora, a takoj dalje pripozna, da ni upanja, da se nasprotstvo ublaži. Nasprotstva so deloma načelna in ponajveč nepremostna, a vse kaže, da se še povečajo, ako se bodo razmere naravno razvijale. Pač smešna logika!

„Novice“ udrihajo po škofu in katoliški stranki „alla“ „Slov. Narod“. Mi se temu nikakor ne čudimo, ako je urednik „Novic“ isti slaboglasni Malovrh, ki je študiral „visoko šolo“, piše kakor je znano po Ljubljani, polit. članke za „Novice“, torej je tudi ta članek sploh njegovega duha. Sedaj je vsakomur jasno, kolike vrednosti so članki v „Novicah“, ako jih piše postenjakovič Malovrh. Nam pa je žal, da so stare katoliške Novice presle v roke liberalcev in sosebno v kremp-lje Malovrha.

Odlikovan slovenski umetnik. Slovenski glasbenik Franč. Gerbic je uglasbil romantično opero „Kres“ ter jo posvetil črnogorskemu knezu. Knez se je zahvalil umetniku ter mu podelil zlati Danilov red.

Cvetje „avite culture“. „dedne omike“, s katero se vedno ponašajo Italijani in nas Slovence psujejo z ljudstvom niže vrste, lepše in lepše cvete. Kar je pa najbolj smešno je to, da se z „dedno omiko“ bahajo naše narodne izdajice, ljudje, katerih oče in mati še ne umejo italijanščine. Sadovi, katere dan na dan poraja „omika“ teh propalic pa kažejo, da ta „avita cultura“ niti pojma nima o dostojnosti in omiki, pač pa, da se šopiri vsled nje bolj in bolj surovost, in podivjanost. Evo zgledov!

Pretečeni teden dobila je hiša in napis „Trgovske obrtne zadrage“, „najviše“ potrdilo in „črnilni krst“ omikane sodegre goriske, katera je dve noči zaporedoma bombardovala napis s steklenicami črnila in pritisnila tako svoj pečat. Enako so pomazali hiše in slov. napise, trgovcu in peku Draščeku na Kornju in tudi drugim Slovincem.

Za moškimi seve nečejo zaostati ženske: tudi one hočejo pokazati svojo omiko. Pred nekaj dnevi se pljuvale te „omikane goriske dame“ naše pevke po zornicah pri sv. Antonu, tako da jih je drugi dan morala spremljati straža in jih varovati pred ljubeznivo „omiko“.

Slovenci! odgovorite na ta pojav „omike“: „Le pustite naj „črnilni“... in pristopite k „zadrugi“; naši nasprotniki so nam dokaz, kake važnosti in potrebe je ta zavod.“

Varčnost, poštenost in mirno delovanje bodi odgovor na tako pobalinstvo! — Gotovo ve oni „ponočni slikar“, da med „neomikanim in niže stoječim ljudstvom“ kdo ne zna še citati. (Bodimo mu hvaležni.) Zdaj gotovo nikdo ne zgreši hiše in vrat, kjer je naš zavod: „Trgovska-obrtna združba“. — Slovenci, podpirajte naše naše obrtnike in trgovce to naj bo nauk, katerega nam daje — „omika“ naših surovih sosedov.

A še najlepše pride. Zadnja „Sentinella“ z vsvo resnostjo uverja svoje čitatelje, da so Slovenci sami pomazali „Obrtno zadrugo“. Ta pa je zadel žebelj na glavo, bi rekel Nemec; mi pa pravimo, da je padel „z glavo na cvek“, ker drugače bi ne mogel biti tako neumen.

Kaj vse sme „Sentinella“. „Goriško budalo“ od 11. dec. ko govori o petju pri sv. Antonu, očitno poživlja italijanske stonovnike posebno onega mestnega

oddelka k nasilju in k upor. Ne pravica, ampak pest, moč naj odloči.

Enako pripoveduje 15. dec. z podrobnostmi, da je na Francoskem cela vas se poprotestantila, ker jih je cerkv. oblast priklopila drugi fari.

„Evo sredstva, katera bo treba vporabljeni tudi pri nas“, zaključuje list goriških mladščev.

„Budala“ ne zamerimo, ker — no ker je budalo, a čudno se nam zdi, da drž. pravištvu pade takrat moder svinčnik pod mizo, in ni paragrafa, da bi zadržala takih reči.

Pri c. kr. poštne uradu na kolodvoru v Gorici se o božičnem času t. j. od 18. do vstetega 24. decembra vsprejemajo denarne in vožnje pošiljatve od 7 ure zjutraj do 7 ure zvečer.

Deželni poslanecem je izvolila trgovska in obrtna zbornica svojega podpredsednika Ludovika Mighettija.

Ministrom za Galicijo je imenovan bivši moravski namestnik baron Loebl. Mož je samo uradnik in se s politiko nikdar ni pečal. Nikdar se ne more smatrati zaupnikom poljskega kluba. Gantschev ministerstvo obstoji torej iz samih uradnikov.

Ovacija grofu Badeniju. 170 zastopnikov raznih stanov poljskega naroda se je podalo v Busk, da se pokloni grofu Badeniju. Odposlanstvo je vodil knez Sapiela, ki je z toplimi besedami izrazil čutila poljskega naroda. Grof Badeni je v daljšem govoru omenjal nekoliko perečih točk sedanjega časa.

G. kurat J. Budin — Corriere — Sentinella. Obravnava stare pravde bode na Dunaju 25. jan. proti „Corrieru“; 26. jan. pa proti „Sentinelli“.

Koncert ženske podružnice sv. C. in M. v Gorici uspel je nepričakovano. Vse točke vspeh so se izborni vršile. Godba našega pešpolka je že itak na glas, ni da bi jo še tu pohvalili; a pohvaliti moramo — krasen, močan mešan zbor „Vodnikovih in na Vodnika zloženih pesmi“ kateri je izredno vršil svojo nalogo.

Čarale so nas žive podobe, posnete po važnejših momentih znane, lepe povesi „Miklova Zale“ katero je izdala „Družba sv. Mohora“ pred leti. Čisti dohodek je namenjen „Šolskemu domu“.

Povozil je neki kolesar pred „Čekonijevo“ palačo, ponedeljek zvečer nekoga moža iz Solkana, ker je vozil s svojim kolesom po poti odmenjeni za pešce. Goriški hlačar, ud „avite colture“ bi lahko vedel da se tam ne sme voziti niti po dnevu še manj pa po noči. Za kazen si je neki zrahljal čepinjo, ker je zdi hvala: „o mijo čaf“.

Obsojeni. Jožef Pavlin kateri je, kakor smo poročali umoril Špangerja, v ulici „Formica“ je bil obsojen na 6 let težke ječe.

Ivan Žigon iz Otlice radi uboja na 2½ leti ječe.

Vlovili so ga po 7 letih. Pred kakimi 7 leti se je dogodilo mnogo tatv in v Gorici in okolici. Sedaj pa so prijeli v Trstu 66 letnega Andreja Bratko- viča iz Vrtojbe. Tajil je dolgo a slednič je priznal vse, videč da mu ne koristi vse tajeje. Starega tiča so prepeljali v Gorico.

Otroci obdarovani. Kakor druga leta bodo tudi letos revnejši otroci naših zavodov obdarovani z obleko in obutvijo. Detoljubi sponinajte se naše uboge dece, katera je večkrat ravno pradi revščine izročena našim sovragom, kateri rekrutirajo iz nje najhujše — izdajice.

Ogenj — v možganih. Goriški ognjegasci drvili so 12. t. m. v ulico, kjer je malo semenišče, gasit — dim, ki je nastal, ker je bil dimnik zaprt.

175 fl. za praznike, si je priskrbel pisac v g. Staničevi pisarni s ponarejenim ključem in jo — popil.

Sneg v gorah. Zadnji sneg napravil je v gorah mnogo škode. Polomil je veliko sadnega drevja, mnogo celo s koronino izruval. V Krnu, kakor slišimo, je neki udovi vso streho na hiši in prizidanih poslopjih polomil. Bil bi tudi strope podrli, ako bi ne bili prihiteli vsi Krnci na pomoč, streho iztrgali in za silo zgradili. Škoda je več kot 700 gl. Uboga udova ima v hiši dva beba, ki še sama jesti ne moreta in sedaj še ta nesreča. Pomoči je potrebna.

Na Tominskem se v šolah jako čudno gospodari, kakor čujemo. Na Serpenici se šola letos še ni pričela. Ondotni g. učitelj stopil je v pokoj. Pa ko je videl, da ni družega učitelja na Serpenico — ponudil se je, da hoče za primerno odškodnino še toliko časa podučevati, da pride naslednik. Toda okr. šol. svet je njegovo ponudbo kar odbil, ne ve se zakaj — in tako že 4 mesece ni šolskega poduka. V Kobaridu pa je že 4

mesece nek g. učitelj neprostoovoljno na dopustu — zopet brez pravega vzroka. Kakšno gospodarstvo! Kakor se čuje tudi na Libušnjem praznuje g. učitelj že več časa, ker se bode šola razdelila. Ali ne bi mogel toliko časa še podučevati na Libušnjem, da bi bile drugje šole pripravljene. Čudno tako gospodarstvo.

Sneg je napravil veliko škode na sadnem drevju po Kalu, Banjšicah, Lomu itd. Nekateri gospodarji imajo do 200 škode.

Dohodki iz stroški Slovenskega Alojzijevega od 1. avgusta 1896. do 31. julija 1897.

Dohodki. A. V denarju:	
1. Od čč. duhovščine	3062.72
2. Od občin in duhovnij	545.82
3. Od posojilnic	55.00
4. Od zasebnih	249.62
5. Drugi	36.50
6. Od starišev za gojence	2898.64
7. Blagajnični preostnek	
31. julija 1896	81.72

Svota gld. 6930.02

B. Drugi dohodki:

1. Blaga (vina, turšice, krompirja fižola) se je nabralo in v hiši porabilo v prilični vrednosti 500 gld.
2. Tri akcije Hilarijanske Tiskarne po 50 gld. za vzdrževanje učenca I. P. 3. Ena tretjina zapuščine ranjkega veleč. g. Antona Gregorčiča, ki bi vtegnila še znašati (po odbitih 500 gld. katere je društvo že prejelo) 1600 gld.

Stroški.	
1. Izvenredni troški (za prezidavanje in hišno opravo)	1600.00
2. Za hrano, upravo in druge navadno stroške	4999.73

Svota gld. 6599.73

Bilanca kaže preostanek celega leta dne 31. julija 1897 gld. 330.29. Ta preostanek se nahaja:

1. V hranilnici št. 22923	165.00
2. V blagajnici br. Zaharije	105.24
3. V blagajnici društvenega blagajnika	60.05

Imetje zavoda dne 31. julija 1897 je bilo. gld. 330.29

1. Hiša z vrton via Ponte Isonzo 7 in ves nje inventar. 2. Ena obligacija tržaškega posojila za 100 gld. 3. Stiri akcije Hilarijanske Tiskarne 4. Ena srečka za 10 fl. 5. V hranilnici 491 gld. 46 kr. 6. V blagajnici 165 gld. 29 kr. 7. Ena tretjina zapuščine ranjkega preč. g. Antona Gregorčiča okoli 1600 gld. Passiva: 1. Dolg pri hranilnici 2600 gld. 2. Obveznost za eno tretjino stroškov za preskrb sprost. g. sestre pokojnega preč. g. Anton Gregorčiča.

V Gorici, novembra meseca 1897. Dr. Jos Pavlica.

Pregledal, račun je red. M. Milost. J. Wolf.

Društvo „Šolski dom.“ (VIII. izkaz od 30. nov. do 16. dec.) — Oglasili so se kot ustanovniki z doneskom 100 gl. še sledeči gospodje:

Obitelj Matevž Saunig v Biljah; Neimenovan št. 2; Lokar Ivan, tovarnar in posestnik v Gorici; Jurjev Fran v Gorici. — V plačali so: Stepančič Fran, kurat na otlici 5 gld.; Hmelak Fran, veletržec v Lokavcu, na račun ustanovnine 3. obrok 10 gld.; Rutar Simon, profesor v Ljubljani, na račun ustanovnine 1. obrok 10 gld.; Poljšak Alfonz, vikar pri S. Tomažu, na račun ustanovnine 3 obrok 10 gld.; Presel Ivan, trgovec v Gorici 7 gld.; Goljevšček Josip, trgovec v Gorici 10 gld.; Krsnik - Rott Leopoldina, učiteljica v Rifemberku na račun ustanovnine še 10 gld.; Neimenovan št. 2. 100 gld.; Lokar Ivan, tovarnar in posestnik v Mirnem, ustanovnine 100; Blaško Alfonz, kaplan v Rifemberku, na račun ustanovnine še 10 gld.; Jurjev Fran v Gorici 100 gld.; 13. ustanovnik še ostalih 50 gld.; — Skupaj 420 gld. — Po prejšnjih izkazih 4810.19 gld. — Do 16. dec. v gotovini došlo 5230.19 gl.

Trst-Istra.

Poveljnikom c. kr. mornarice je imenovan viceadmiral baron Spaun.

Č. g. Andrej Martinčič, vpokojeni duhovnik v Lokvi, je umrl nagle smrti dne 15. t. m. Bog podeli pokoj njegovi duši!

Polit. društvo „Edinost“ je minolo nedeljo priredilo javen shod v Skednju. Govoril je dr. Rybař o postopanju italijanskih poslancev na Dunaji. Udeležba je bila sijajna, navdušenje veliko.

Nagle smrti je umrl v cerkvi sv. Antona novega v Trstu postrešek Rovere. Prišlo mu je slabo in je kmalu za tem umrl. Nagle in neprevidene smrti reši nas, o Gospod!

Pod železniški voz je zašel Trstu premikalec vozov Franč. Krc.

Raztrgalo ga je na dvoje v pravem pomenu besede.

Učiteljstvo slov. šol družbe sv. Cirila in Metoda v Trstu priredi s šolsko mladino dva koncerta in sicer dne 22. decembra z dečki, 26. decembra pa z deklicami v prostorih „Slovanske čitalnice“.

Pogreb admirala Sternečka v Pulju. Dne 10. t. m. so v Pulji slovesno zagrebli admirala bar. Sternečka. Vse vojaštvo je nastopilo pod poveljstvom kontre-admirala Müllerja. Pogreb je vodil komandant vice-admiral bar. Pitner. Pogreba so se udeležili tudi nadvojvoda Karl Stefan, namestnik Rinaldini, general konjištva bar. Appel, in mnogi drugi dostojanstveniki. Ob blagosloavljanju krste so zagrmeli topovi z vojne ladije „Habsburg“ in vse ladije v pristanišču so razobesile svoja jadra v znamenje žalosti. Pred krsto se je vozilo na treh vozeh 167 vencev. Na pokopališču so streljali v slovo vojni pomorščaki. Tako se je vlegel k večnemu počitku sloveči mož avstrijske mornarice.

Tržaški mestni svet. V zadnji seji naznanil je župan, da je državno sodišče odbilo pritožbo občine proti odredbi namestništva, s katero je razveljavilo sklep mestnega sveta za uničenje volitve svetovalca Nabergoja. Razsodbo so izročili pravnemu odseku, da se isti posvetuje o stališču svet. Nabergoja do mestnega sveta. — Za elepsavo pokopališča se je dovolilo 350.000 gld.

Zlati križ. Loterijsko srečkanje za zlati križ se vrši dne 20. januarja 1898 l. Od 10—20. januarja bodo dobiki rastavljeni v dunajski umetniški hiši.

Zveza slovenskih posojilnic vabi na občni zbor, ki se bo vršil dne 29. decembra 1897 ob 10 uri predpoludne v sejni dvorani posojilnice v Celji.

Domovinska pravica ljudskih učiteljev. Upravno sodišče je odločilo v nekem slučaju, da ima stalno nameščen učitelj domovinsko pravico v občini, kamor je premeščen za redno službo, ko jo je nastopil.

Ljudske shode prav pridno prireja slov. katoliško delavsko društvo v Ljubljani. Na shodih poroča poslanec 5 kurije veleč. g. dr. Krek o državnem zboru ter položaju. Tudi katoliško-politično društvo je večeraj priredilo javen shod. O političnem položaju je govoril posl. dr. Sušteršič. O Slovencih in bodočnosti pa je govoril dr. Ig. Žitnik. Tako je prav! Ljudstvo naj spozna razmere ter se navduši za vstrajni boj. Kranjski naprednjaki pa lepo molče. Zoper rogovileža bar. Svegelja ne morejo nastopiti, ko so doma tako tesno zvezani z njim. In potem še očitajo katoliški stranki, da ji ni mar za ljudstvo.

Nemiri v Pragi so se že polegli. Sedaj deluje le sodišče, ki dan za dnem obsoja nesrečne žrtve zadnje raz-

burjenosti. Dijake srednjih šol so poslali na počitnice, ker so po šolah nastanili vojake. Hitra sodba še ni odpravljena.

Važno za trgovce in obrtnike. „Nekateri c. in kr. konzulski uradi so v najnovejšem času soglasno najnujnejše na to opozarjali, kako važno je v interesu naših trgovskih krogov, da, predno skle- nejo kako trgovinsko zvezo z inozemskimi tvrdkami, zlasti z nepoznanimi, se pri tamošnjem konzulskem uradu o kreditni zmožnosti in zanesljivosti omenjene tvrd- ke pouče. Ob enem se je tudi na to opozorilo, da se pri poznejših prošnjah na c. in kr. konzulske urade radi odpo- moči, če je domača tvrdka vsled poslo- vanja kakega inozemskega naročnika vso škodo trpela, ne more uspeha pričako- vati, ker v teh okoliščinah one tvrdke in osebe, ki se imajo tožiti, navadno nič več nimajo, ali pa za to skrbé, da se jih ne more prijeti.“

Karol Draščik,
pekovski mojster na Kornu v Gorici

zvršuje naročila vsakovrstnega peciva, tudi najfinejšega za nove maše in godove, kolače za birmo in poroke itd.

Vsa naročila zvršuje točno in natančno po želji gospodov naročnikov. — Priporoča se za nje svojim rojakom v mestu in na deželi najljubnejše.

„Janus“

vzajemna zavarovalnica za življenje na Dunaju ustanovljena l. 1840.

Zayod zavaruje za slučaj smrti v najraznovrstnejših kombinacijah ter sloni na podlagi vzajemnosti, vsled česar čisti letni dobiček pripade družstvenikom.

V 56 letnem obstanku se je pri za- vodu zavarovalo:

101 800 oseb s 130,760.000 gld. ka- pitala in 825.000 rente.

Članom in njih pravnim nasledn- kom se je izplačalo 18,400.000 gld.

Na premijah (bonus) se je pov- nilo 1,994.000. gld.

Kot zavarovanje za slučaj dožive- nja in smrti se posebno priporoča.

a.) zavarovanje glavnice, ki se ima izplačati po 20, 25, 30 ali več letih, ako zavarovanec še živi, ali pa povrnitev vseh vplačanih premij s 4% obresti, ako bi poprej umrl (Tarif II. H.).

b.) zavarovanje glavnice, ki se iz- plača kedar je zavarovanec dosegel dolo- čeno starost, ali pa takoj po njegovi smrti (Tarif II. G.).

Osrednja pisarna je na Dunaju l. 4.

Wipplingerstrasse 30 (Janushof).

Zastop za Primorsko in Kranj v Gorici, Via Ponte Isonzo.

Slovenska tvrdka ustanovljena l. 1876.

J. Pipan & C. v Trstu

Via Valdirivo št. 18

ima veliko zalogo in prodaja le na debelo

kavo, riž, južno sadje, olje vseh vrst za jedilo, zastroje, ribjo mast za strojarje itd.

Priporoča se trgovcem v Gorici in na deželi za obilne naročbe.

Ljudska posojilnica

v Ljubljani, Gradišče št. 1.

Obrešti za hranilne vloge 4½% brez odbitka.

Stanje dne 30. novembra 1897.

(18 mesečni obstanek).

Posojila	gld. 606.741.40	Udov 426 z vplačanimi deleži	gld. 2.752.—
Naloženo pri hranilnicah, bankah, poštini hranilnici in gotovini	59.323.52	Hranilnih vlog	614.250.19
		Bančnih reeskopt	30.845.20
Raiffeisnovim posojilnicam posodila gld. 258.481.37.			
Prometa v 11. mesecih od 1. januarja do 30. novembra 1897			
gld. 3,171.654.38.			